

Zrinka Tolić Nikolić

Državni arhiv u Rijeci
Park Nikole Hosta 2
Rijeka

PRINOS KATEGORIZACIJI STVARATELJA ARHIVSKOGA GRADIVA IZ PODRUČJA ŠKOLSTVA I KULTURE

UDK 005.923.1:008:005.585
005.923.1:37:005.585

Izlaganje sa znanstvenoga skupa

Cilj je ovoga rada prikazati viđenje kategorizacije jednog segmenta društvenoga života školstva i kulture kao preduvjeta utvrđivanja prioriteta zaštite takvoga arhivskoga gradiva kao kulturnoga dobra u skladu s odredbama Pravilnika o vrednovanju te postupku odabiranja i izlučivanja arhivskoga gradiva (Narodne novine, 90/2002). Rad se ne bavi teorijskom problematikom vrednovanja različitih stručnih arhivističkih načela i kriterija vrednovanja, koji su u literaturi temeljito obrađeni, već kategorizacijom pismohrana iz područja školstva i kulture sagledanu na različitim razinama i u različitim odnosima s primjerima iz prakse.

Ključne riječi: kategorizacija, pismohrana, stvaratelji, imatelji

1. UVOD

Postupak kategorizacije određuje se na razini *pismohrana*¹ u ukupnosti društvenoga sustava, odnosno vrednovanja njegovih funkcija u društvu te pojedinačnoga vrednovanja stvaratelja u odnosu na istorodne stvaratelje u društveno-povijesnom kontekstu. Stvaratelje arhivskoga gradiva kategoriziramo na temelju načela i kriterija koja trebaju biti jedinstvena za cijelu arhivsku službu Republike Hrvatske kako bi se izbjegla subjektivnost takvoga postupka, ali se ne smiju zanemariti pojedinačne organizacijske i funkcionalne značajke pojedinoga stvaratelja, kao ni saznanje da je svaki postupak vrednovanja dinamično-statičan proces. Stvaratelje, kao zasebnu jedinicu kategorizacije, treba promatrati u vremenskom slijedu u smislu da će se jedinica kategorizacije prevrednovati nakon preuzimanja gradiva u arhivsku ustanovu primjenjujući sociološki pristup prema zavisnosti od društveno-povijesnih mijena kao i određivanja značaja stvaratelja u kontekstu značaja u pojedinačnim sredinama.

---

¹ *Pismohrana je ustrojstvena jedinica u kojoj se odlaže i čuva arhivsko, odnosno registraturno gradivo do predaje nadležnom arhivu. Ako bismo navedeni iskaz sukladno čl. 3. st. 8. i 9. Zakona o arhivskom gradivu i arhivima tumačili u odnosu na iskaz o arhivu kao ustanovi za čuvanje, zaštitu, obradu i uporabu arhivskoga gradiva koje može biti javno i privatno, onda bismo značenje pismohrane tumačili u ukupnosti društvenoga sustava pravnih i fizičkih osoba koji su vlasnici i posjednici gradiva, dakle imatelji gradiva, za razliku od užega značenja pojma pismohrane kao ustrojstvene jedinice unutar Pismohrane u kojoj se čuva i odlaže arhivsko, odnosno registraturno gradivo, što se u rječnicima 19. st. određuje riječju pismara ili pismohrana ili pismohrana (kuća ili soba u kojoj se čuvaju pisma, arhiva).*

2. LEGISLATIVA KATEGORIZACIJE U POZITIVNIM ARHIVSKIM PROPISIMA (u smislu sagledavanja arhivskih zapisa kao kulturnoga dobra)

Koji je razlog sagledavanja arhivskoga gradiva kao kulturnoga dobra?

Arhivska služba zauzela je prodorniji stav prema zaštiti javnoga arhivskoga gradiva u *Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima* (NN 105/1997).

Javno arhivsko gradivo nastalo je djelovanjem tijela državne vlasti, tijela jedinica lokalne samouprave i uprave javnih ustanova i javnih poduzeća, trgovačkih društava koja su nastala iz bivših javnih poduzeća, javnih bilježnika i drugih osoba koje obavljaju javnu službu ili imaju javne ovlasti. Nadležni arhivi utvrđuju popis stvaratelja i imatelja javnoga arhivskoga i registraturnoga gradiva na području svoga djelovanja. Na temelju navedenih popisa vrši se kategorizacija stvaratelja/imatelja. Arhivsko gradivo treba sagledati i u okviru propisa koji se odnose na zaštitu kulturnoga dobra sukladno s čl. 2. st. 3. Zakona te sukladno čl. 8. st. 1. toč. 3. *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* (NN 69/1999).

3. RAZLIČITE RAZINE SAGLEDAVANJA KATEGORIZACIJE STVARATELJA U MEĐUSOBNO ZAVISNIM ODNOSIMA

Stvaranje sustava *funkcionalnog makrovrednovanja zapisa*² na cjelokupnom području kao i na područjima ovlasti regionalnih arhiva jedna je od temeljnih funkcija arhivskih ustanova.

Pravilnikom o vrednovanju te postupku odabiranja i izlučivanja arhivskoga gradiva (NN 90/2002) učinjena je distinkcija između pojmova vrednovanja i kategorizacije.

Vrednovanje je postupak kojim se procjenjuje vrijednost zapisa i utvrđuje rok do kojeg će se čuvati određena vrsta gradiva ili jedinice gradiva te se određuje postupak sa svakom vrstom, odnosno jedinicom gradiva po isteku roka čuvanja. Vrednovanje se obavlja u skladu s kriterijima vrednovanja po kojima se određuje obveza, potreba i interesi te pojedinačna ili šira društvena korist od čuvanja gradiva do isteka ili po isteku određenoga roka.

Kriteriji vrednovanja su:

- 1) *značenje djelatnosti i funkcija nekoga stvaratelja*
- 2) *pravni propisi i standardi koji utvrđuju obveze i rokove čuvanja gradiva*
- 3) *potrebe poslovanja i nadzora nad poslovanjem stvaratelja gradiva*
- 4) *zaštita prava i interesa pojedinca ili skupina na koje se gradivo odnosi*
- 5) *interes javnosti za uvid u činjenice sadržane u gradivu, odnosno činjenice koje gradivo dokumentira*
- 6) *evidencijska vrijednost gradiva, odnosno mogućnost pouzdanoga, cjelovitog i autentičnog uvida u djelatnosti tijekom kojih je gradivo nastalo, u jasnom i preglednom obliku*
- 7) *informacijska vrijednost gradiva, odnosno postojanje viška podataka i obavijesti u jedinici ili cjeline gradiva u odnosu na druge poznate izvore informacija, zajedno s mogućnostima obradbe i uporabe informacija*
- 8) *značenja gradiva za kulturu, povijest i druge znanosti*
- 9) *vrijednost gradiva kao kulturnoga dobra.*

---

² Vidi: Kolanović, J.: *Arhivska služba Republike Hrvatske: stanje i izgledi razvoja*, Arhivski vjesnik., god. 44 (2001), Zagreb, 2001., str. 11–32.

Kategorizacija je postupak kojom se utvrđuje značenje cjeline gradiva nastalog djelovanjem pojedinog stvaratelja za dokumentiranje djelatnosti i funkcije koje stvaratelj obavlja.

Kategorizacija je postupak vrednovanja zapisa sagledan u cjelini zapisa pojedinoga stvaratelja. Postupak kategorizacije možemo sagledati na razinama:

- sadržaja zapisa:³

- 1) istorodnih stvaratelja
- 2) raznorodnih stvaratelja

- forme zapisa⁴ (što bi predstavljalo *funkciju*):

- 1) istorodnih stvaratelja
- 2) raznorodnih stvaratelja

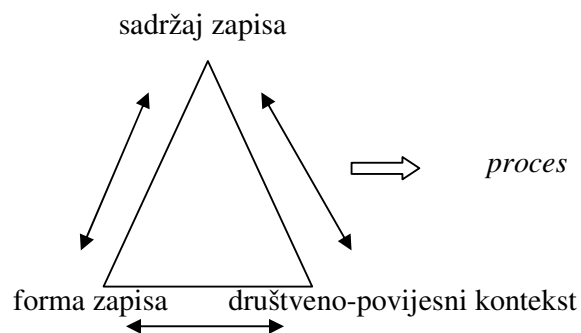
- društveno-povijesnoga konteksta:

- 1) istorodnih stvaratelja
- 2) raznorodnih stvaratelja.

A. Razina sadržaja i forme zapisa

Kad jedinice kategorizacije sagledavamo u *odnosu*, nije isto je li zapis određenoga stvaratelja stariji ili noviji, kakva je informacijska vrijednost zapisa i sl.; je li stvaratelj gradiva visoko učilište ili osnovno učilište, je li u manjoj ili većoj sredini; iz čega proizlazi funkcija u zavisnosti raznih socijalnih inačica. Dakle, kategorizacija ovisi i o društveno-političkim i povijesnim uvjetima ovisno o formi i sadržaju stvaratelja, funkciji i sadržajnoj vrijednosti.

Kategorizacija imatelja/stvaratelja

Kategorizacija imatelja i kategorizacija stvaratelja – zašto?

Imateljima arhivskoga i registraturnoga gradiva smatraju se pravne i fizičke osobe koje su vlasnici ili posjednici gradiva, koje njima upravljaju ili ga posjeduju iz bilo kojega razloga.

Stvaratelji arhivskoga i registratrunoga gradiva smatraju se pravne i fizičke osobe čijim djelovanjem i radom ono nastaje.

³ Zapis u ovom slučaju iščitavamo u smislu cjeline zapisa, što bi predstavljalo *nadzapis* u smislu cjelokupnih fondova u posjedu imatelja za razliku od pojedinačnih zapisa što ih konkretno sagledavamo.

⁴ Isto.

Upravo radi minucioznije analize imatelja i stvaratelja potrebno je navesti kategoriju imatelja prvotno u zavisnosti istorodnih stvaratelja te kategorizaciju stvaratelja prvotno na razini forme zapisa uvažavajući sadržaj zapisa, i društveno-povijesni kontekst.

Iako je u zakonskim propisima, sukladno čl. 4. Pravilnika o vrednovanju te postupku odabiranja i izlučivanja arhivskoga gradiva (NN 90/2002), kategorizacija sagledana na razini stvaratelja, raščlamba na imatelje i stvaratelje bila bi pomoćna metoda u zahtjevnom postupku kategorizacije stvaratelja radi sagledavanja cjeline gradiva nastalog djelovanjem stvaratelja koji mogu biti prednici gradiva pojedinoga imatelja. Takav način pojednostavnio bi zakonsku obvezu nadležnih arhiva, sukladno čl. 6. st. 1. *Pravilnika*, izdavanje rješenja o kategorizaciji koja ponajprije upućujemo imateljima gradiva, odnosno iznimno stvarateljima.

B. Kategorizacija kao statično-dinamični proces

Postupak je kategorizacije statično-dinamični proces. Statičan je u smislu trenutne situacije i odnosa i u takvoj ga situaciji treba i odrediti, a dinamičan je u smislu prevrednovanja, ovisno o pomjeranju društvenih, političkih i inih odnosa u društvu, što takav odnos čini procesnim.

Kategorizacija je stvaratelja analiza koja obuhvaća funkciju, ovlasti i djelatnosti stvaratelja, a čiji je temelj evidencija o stvarateljima i imateljima vođena u pojedinim arhivima sukladno ISAAR-u.⁵ U evidencijama mogu biti podatci o značajkama arhivskoga gradiva, količini, strukturi, prilagođeni vlastitim potrebama, ali se mora uzeti u obzir potreba za promišljanjem jedinstvenih obrazaca na cijelom području RH.

C. Razina društveno-povijesnoga konteksta

Svakako da treba uzeti u obzir društveno-povijesni kontekst u kojem se nalazi pojedini imatelj/stvaratelj. Ne možemo podjednakim kriterijima vrednovati imatelja/stvaratelja koji se nalazi u manjoj ili većoj sredini. U pojedinim manjim sredinama ponekad su škole jedan od najvažnijih izvora informacija za povijest, znanost i kulturu.

D. Utjecaj društveno-povijesnih mijena na kategorizaciju

U svezi s prethodno navedenim, odnosno sagledavanjem postupka kategorizacije kao procesa, možemo ustvrditi da je postupak kategorizacije podložan revalorizaciji u dijakronijskom slijedu društveno-povijesnih mijena.

Uvidom u popis dosjea koje je vodila vanjska arhivska služba DAR-a prije formiranja Republike Hrvatske razvidno je da je postupak kategorizacije u zavisnosti s društveno-povijesnim kontekstom. Npr. obvezno su se vodile društveno-političke organizacije (oblik organiziranosti 81), samoupravne interesne zajednice: 32 imatelja⁶ (SKH – konferencija ZO Rijeka, OK SKH Opatija i sl.) i svrstavane su u prvu kategoriju.

Segment odgoja i obrazovanja u statično-dinamičnom odnosu predstavlja njezinu statičniju inačicu. Naime, iako su škole doživljavale statusne i nominalne promjene, odnosno u posjedu imatelja obrazovnih ustanova nalazili su se raznorodni stvaratelji, ipak je zadržan gotovo istovjetan vrijednosan kontinuitet obrazovanja, a iste su se pod nazivima prednika

---

⁵ Međunarodna norma arhivističkoga normiranoga zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji – ISAAR(CPF)

⁶ Evidencija DAR-a: *Popis imalaca arhivske i registraturne građe u nadležnosti Historijskog arhiva Rijeka, 1989.*

nalazile u evidencijama i popisima arhiva i najčešće su svrstavane u II. kategoriju, iznimno I., pod nazivom organizacije udruženoga rada u privredi (oblik organizacije 11–15).

E) Obrazloženje prijedloga kategorizacije stvaratelja arhivskoga gradiva s područja školstva i kulture na području DAR-a

Kategorizacija obuhvaća javne ustanove od interesa za Republiku Hrvatsku s područja odgoja i obrazovanja: **osnovno školstvo, srednje školstvo i visoko školstvo, kulturu, znanost i informiranje** sa sjedištem u djelokrugu Državnog arhiva u Rijeci.

Kultura, znanost, informiranje – 17 ustanova (3 ustanove svrstane u I. kategorija imatelja)

Odgoj i obrazovanje – *osnovno školstvo* (55 ustanova II. kategorija imatelja)

– *srednje školstvo* (32 ustanove, II. kategorija imatelja)

– *visoko školstvo* (11 imatelja, I. kategorija imatelja)

Obuhvaćena područja ovlasti gradova i općina: grad Rijeka, grad Bakar, općina Brod Moravice, grad Crikvenica, grad Cres, općina Čavle, grad Čabar, grad Delnice, općina Fužine, općina Jelenje, grad Kastav, općina Klana, grad Kraljevica, grad Krk, općina Lokve, općina Lovran, grad Mali Lošinj, općina Matulji, općina Mrkopalj, općina Vinodoska – Bribir, grad Novi Vinodolski, grad Opatija, grad Rab, općina Ravna Gora, općina Skrad, općina Viškovo.

Kriteriji kategorizacije sukladni su čl. 3. točke 3., 4., 6., 7., 8. *Pravilnika*. Kriteriji kategorizacije, u pojedinih imatelja koji posjeduju gradivo kao kulturno dobro, sukladni su čl. 3. toč. 9. *Pravilnika* i to se pojedinačno navodi.

Osnovno i srednje školstvo svrstano je u drugu kategoriju imatelja u skladu s teorijom funkcionalnog vrednovanja. Visoko školstvo svrstano je u prvu kategoriju zbog značaja za znanost i kulturu, bogatu suradnju s kulturnim i znanstvenim institucijama u Hrvatskoj i izvan nje. Svakako da će konačna verzija kategorizacije ovisiti o aktualnim propisima s područja na koje se odnosi.

Imatelji/stvaratelji uz obrazloženje sukladno čl. 6. st. 2. te kriterijima sukladno čl. 3. *Pravilnika* trebali bi sadržavati i podatke iz jedinstvene baze podataka pojedinog imatelja (evidencija o imateljima i stvarateljima), odnosno matičnoga lista arhivskoga i registraturnoga gradiva izvan arhiva.

4. UMJESTO ZAKLJUČKA

Na tragu svega dosada iznesenoga naglasila bih da se pri izradi kategorizacije treba uvažavati praktična rješenja koja su polazište i ishodište za uporabu raznorodnih teorijskih obrazaca radi bolje suradnje s imateljima/stvarateljima gradiva radi zajedničke težnje ka kvalitetnijem vrednovanju kulturne baštine. Ukoliko i ne prihvatimo razvrstavanje pravnih subjekata u različite kategorije kao stvaratelje i imatelje, važno je uzeti u obzir sve kriterije vrednovanja stvaratelja, a ponuđen je jedan od mogućih primjera koji bi mogao pojednostaviti postupak kategorizacije stvaratelja iz područja školstva i kulture.

Preduvjeti su sljedeći:

1) Potreba za jedinstvenim kriterijima kategorizacije na području RH

Stvaratelje kategoriziramo na temelju načela i kriterija koja trebaju biti jedinstvena za cijelu arhivsku službu RH kako bi se izbjegla subjektivnost takvoga postupka.

Subjektivnost bi se izbjegla donošenjem uputstva ili preporuke o kategorizaciji s prijedlozima jedinstvenih obrazaca kategorizacije stvaratelja, kao i donošenjem obrazaca ili načela o obrazloženju koji je sastavnim dijelom rješenja sukladno čl. 6. *Pravilnika*.

2) Potreba za novim propisom o teritorijalnoj nadležnosti arhiva na području RH

Važeća *Odluka o određivanju područja na kojima arhivi vrše arhivsku službu*⁷ zastarjela je i neprimjerena sadašnjem ustroju.

Sukladno toč. 8. *Odluke Historijski arhiv u Rijeci* vrši nadzor na području *općina Crikvenica, Čabar, Delnice, Krk, Mali Lošinj, Opatija, Rab, Rijeka, Senj*.

Nove propise svakako treba aktualizirati sa *Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj*⁸ te ostalim odnosnim propisima.⁹

5. PRIMJERI

Primjer 1.

naziv	sjedište	adresa	MB	NKD	0.U.O. ¹⁰	K I ¹¹	K S ¹²	gradivo
OŠ Bakar	Bakar	Lokaj 196	3328503	80102	12	II.	I.	1867-1989
OŠ Brajda	Rijeka	I. Rendića 6	3328406	80102	12	II.	II.	1946-1990
Prva sušačka hrvatska gimnazija	Rijeka	Gajeva 1	146650	80220	12	II.	I.	1808-1995
Škola za primijenjenu umjetnost u Rijeci	Rijeka	Šetalište 13. divizije 75	1477277	80220	12	II.	II.	2000-2003

U navedenom primjeru razvidno je da je uzeta u obzir informacijska vrijednost zapisa te značaj zapisa za povijest, kulturu i stvaralaštvo usporedbom istorodnih imatelja. Upravo su oni stvaratelji čija je informacijska vrijednost zapisa visoka, svrstani u prvu kategoriju stvaratelja.

Primjer 2.

⁷ Narodne novine 28/1963.

⁸ Narodne novine 10/1997.

⁹ Vidi: Mikulić, Rosana: *Stanje i problemi pismohrana uprave na području nadležnosti Državnog arhiva u Karlovcu, Inventari za fondove i zbirke, Državni arhiv u Karlovcu, Karlovac 2003.*, str.7–15.

¹⁰ organizacijski ustrojstveni oblik

¹¹ kategorizacija imatelja

¹² kategorizacija stvaratelja

Naziv	sjedište	adresa	MB	NKD	K I ¹³	K S ¹⁴	gradivo	Prethodna kategorizacija
Gradski muzej Senj	Senj	M. Ogrizovića 7	3692418	92521	II.	I.	1542	III.

Navedeni imatelj u prijašnjoj je kategorizaciji svrstan u treću kategoriju, da bi u novoj, zbog sadržajne vrijednosti gradiva, bio svrstan u drugu kategoriju imatelja i prvu kategoriju stvaratelja gradiva. U navedenom se primjeru željelo naglasiti da, iako mnoštvo imatelja gradiva koje bismo sukladno funkciji djelatnosti možda svrstali u treću kategoriju imatelja/stvaratelja, uvažavajući sadržajnu vrijednost gradiva, iste možemo sukladno vrijednosti svrstati u primjereniju kategoriju.

Primjer 3.

naziv	sjedište	adresa	MB	NKD	OUO	K I	K S	Preth. kat.	Vrijeme zadnjega nadzora
Pomorski povijesni muzej Hrvatskog primorja	Rijeka	Muzejski trg 1	3321061	92521	12	I.	I.	I/II	2002.

U obrazloženju kategorizacije sukladno čl. 6. st. 2. *Pravilnika* navodi se da obrazloženje treba sadržavati sažetu analizu osnovnih kriterija kategorizacije. Mišljenja sam da osim sažete analize osnovnih kriterija treba navesti sažet postupak kategorizacije i navedene stvaratelje u posjedu imatelja, s obzirom da rješenje ne upućujemo svakom stvaratelju pojedinačno, već imateljima gradiva.

Primjer obrazloženja postupka kategorizacije u rješenju sukladno čl. 6. *Pravilnika*

Ustanova u kulturi, muzej jedini ovoga tipa u Hrvatskoj. Zbog svoje reprezentativnosti, značenja djelatnosti i funkcija stvaratelja od važnosti za RH. Gradivo je značajno za kulturu, povijest i druge znanosti. Ustanova posjeduje vrijednu zbirku arhivalija.

Kriteriji kategorizacije imatelja sukladni su članku 3. točke 3., 4., 6., 7., 8. *Pravilnika* (NN 90/2002).

Kriterij kategorizacije stvaratelja sukladan je članku 3. toč. 9. *Pravilnika*.

Akt o osnivanju: 21. 10. 1960. Rješenje o osnivanju "Pomorskog muzeja"

Pravni položaj: ustanova

Prednici: 1873. Gradski muzej Rijeka (Museo Civico Fiume)
1949. Museo storico Fiume – Povijesni muzej Rijeka
1951. Gradski muzej Sušak (osnovan 1934., 1948. mijenja naziv u Muzej Hrvatskog primorja) i Povijesni muzej Rijeka prelaze u jednu ustanovu

¹³ kategorizacija imatelja

¹⁴ kategorizacija stvaratelja

1953. osnovan Narodni muzej Rijeka (od Povijesnog muzeja i Muzeja Hrvatskog primorja

1961. rješenje o osnivanju "Pomorskog muzeja"

nominalna promjena 28. 6. 1961. Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja–Rijeka

Raspon arhivskoga/registratornoga gradiva: 1945–2003

Zbirka arhivalija od 1631.

Ostali fondovi/fragmenti: SIZ za kulturu, 1979–1987

Koncerni ured Rijeka, 1973.

Dom kulture, 1973.

Veze: Gradski muzej Rijeka, HR-DAR-397 (K12)

Muzej Hrvatskog primorja – Trsat, HR-DAR-398 (K13)

6. LITERATURA

1. Pravilnik o vrednovanju te postupku odabiranja i izlučivanja arhivskoga gradiva, NN 90/2002.
2. Zakon o arhivskom gradivu i arhivima, NN 105/97.
3. Žumer, Vladimir, *Politika akvizicije i kriteriji vrednovanja; profesionalni i politički aspekti*, Arhivski vjesnik, god. 42 (1999), str. 53–77.
4. Kolanović, Josip, *Vrednovanje arhivskoga gradiva u teoriji i praksi*, Arhivski vjesnik, god. 38 (1995), str. 7–22.
5. Stulli, Bernard, *O valorizaciji i kategorizaciji arhivske građe*, Arhivski vjesnik, god. 13 (1970), str. 463–487.
6. Eržišnik, Davorin, *Preorijentacija rada u vanjskim službama Republike Hrvatske*, Arhivski vjesnik, 33 (1990), str. 51–57.
7. Mikulić, Rosana, *Stanje i problemi pismohrana uprave na području nadležnosti Državnog arhiva u Karlovcu, Inventari za fondove i zbirke*, Državni arhivu Karlovcu, Karlovac 2003., str. 7–15.
8. Duranti, Luciana, *Arhivski zapisi, Teorija i praksa*, Zagreb 2000.
9. *Arhivi i arhivsko gradivo, Zbirka pravnih propisa 1828. –1997.*, Zagreb 1998.
10. Zakon o zaštiti kulturnih dobara (NN 69/1999), Izmjene i dopune (NN 151/2003)

Zusammenfassung

EIN BEITRAG ZUR KATEGORISIERUNG VON REGISTRATURBILDNERN IM SCHUL- UND KULTURWESEN

In dieser Arbeit versucht man die Auffassung von der Kategorisierung eines Segments des Gesellschaftslebens, nämlich des Schul- und Kulturwesens, als Voraussetzung für die Prioritätensetzung beim Schutz von Kulturgut als Archivgut im Einklang mit der *Ordnung für Bewertung, Aussonderung und Kassation von Archivgut (Narodne novine (Volksblatt), Nr. 90/2002.)*, darzustellen.

Das Kategorisierungsverfahren wird auf der Ebene der Registratur in der Gesamtheit eines gesellschaftlichen Systems, bzw. der Bewertung seiner Funktion innerhalb der

Gesellschaft sowie des Registraturbildners im Verhältnis zu gleichartigen Registraturbildnern in einem gesellschaftlich-historischen Kontext, bestimmt.

Die Registraturbildner werden, um die Subjektivität in einem solchen Verfahren auszuschließen, nach den für den ganzen Archivdienst in Republik Kroatien geltenden einheitlichen Prinzipien und Kriterien kategorisiert, wobei aber folgendes berücksichtigt werden sollte: die organisationellen und funktionellen Eigentümlichkeiten einzelner Registraturbildner, die Tatsache, dass jedes Bewertungsverfahren ein sowohl dynamisches als auch statisches Prozess ist, dass jede Kategorisierungseinheit in einem zeitlichen, bzw. gesellschaftlich-historischen Rahmen zu betrachten sei, die, nachdem das Archivgut in die Archivinstitution gelangt ist, wiederbewertet wird; der soziologische Aspekt der Bewertung, dh. die Bedeutungsbestimmung des Registraturbildner in einem bestimmten Milieu.

Die Autorin erweitert den Begriff der Kategorisierung und bringt ihn in eine kausale Verbindung mit dem Begriff des Inhabers von Archivgut. Obwohl in Gesetzschriften, übereinstimmend mit dem Art. 4 der *Ordnung für Bewertung, Aussonderung und Kassation von Archivgut (Narodne novine (Volksblatt), Nr. 90/2002.)*, die Kategorisierung auf der Ebene des Registraturbildners passiert, schlägt die Autorin eine Gliederung in Inhaber und Registraturbildner vor, als eine Hilfsmethode im anspruchsvollen

Kategorisierungsverfahren der Registraturbildner, damit die Gesamtheit des Archivguts wahrgenommen wird. Ein solches Vorgehen würde, so die Autorin, die gesetzliche Aufgabe von zuständigen Archivinstitutionen, nach dem Art. 6, S. 1 der *Ordnung*, die Kategorisierungsbescheide auszustellen, die in erster Linie für die Inhaber von Archivgut, und erst ausnahmsweise für die Registraturbildner, bestimmt sind, vereinfachen.

Schlüsselwörter: *Kategorisierung, Registratur, Registraturbildner, Inhaber von Archivgut*

Übersetzung Danijela Marjanić